บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย ประกอบด้วยม 2 ส่วนด้วยกันคือ

(1) การออกแบบระบบฐานข้อมูลอุตสาหกรรมสิ่งทอทั่วไป

(2) การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทย

เพื่อเป็นการเริ่มต้นของระบบข้อมูลอุตสาหกรรมสิ่งทอ ในการเสนอข้อสนเทศทั่วไปที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และเป็นการชี้แนะปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ช่วยกันแก้ปัญหา จากผลการวิจัยพอสรุปได้ดังนี้

1. โปรแกรมระบบข้อมูลโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอ จะให้ข้อสนเทศทั่วไปของอุตสาหกรรมสิ่งทอ ได้แก่ รายชื่อที่อยู่ของสำนักงานหรือโรงงานสิ่งทอแต่ละประเภท หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ เงินทุนจดทะเบียน กำลังการผลิต จำนวนคนงานชาย-หญิง ประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ทำการผลิต การได้รับการส่งเสริมการลงทุนหรือไม่ และการสังกัดสมาคมสิ่งทอใดบ้าง

2. โปรแกรมระบบข้อมูลการผลิตและการค้าทั่วไปของอุตสาหกรรมสิ่งทอ จะให้ข้อสนเทศข้อมูลทั่วไปของการผลิตและการค้าสิ่งทอ ได้แก่ข้อมูลและปริมาณการนำเข้า-ส่งออกของผลิตภัณฑ์สิ่งทอแต่ละประเภท ราคาผลิตภัณฑ์จากการนำเข้า-ส่งออก ตลาด อัตราการเติบโต สัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมสิ่งทอ การรับซื้อลดตั๋วสัญญาการใช้เงินจากผู้ประกอบการสิ่งทอของธนาคารแห่งประเทศไทย ปริมาณการผลิต ต้นทุนการผลิต จำนวนเครื่องจักรที่ใช้ในแต่ละอุตสาหกรรม รวมทั้งการจ้างงานในแต่ละอุตสาหกรรมสิ่งทอ

3. ปัญหาและอุปสรรคในอุตสาหกรรมแต่ละประเภท จากแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมา 143 ชุด เป็นของอุตสาหกรรมปั่นด้าย 31 ชุด อุตสาหกรรมทอผ้า 41 ชุด อุตสาหกรรมฟอกย้อมแต่งพิมพ์สำเร็จ 30 ชุด และอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป 41 ชุด ประกอบกับการศึกษาและสัมภาษณ์ได้ข้อสรุปของปัญหาและอุปสรรคสิ่งทอในแต่ละประเภทดังนี้

ก. ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมปั่นด้าย ได้แก่

(1) ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ ผลิตผลภายในประเทศมีเพียงประมาณ

ร้อยละ 20 ของปริมาณการใช้ทั้งหมด ทำให้ต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากต่างประเทศ

(2) ปัญหาด้านเครื่องจักร โดยการนำเข้าเครื่องจักรเก่ามาทำการผลิต ส่วนเครื่องจักรเก่าในโรงงานก็ขายต่อให้คนอื่น ๆ ต่อไป จึงติดขัดบ่อยและการสูญเสียในกระบวนการผลิตสูง รวมกับปัญหาอะไหล่ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นด้วย

(3) ปัญหาด้านเทคนิคในการผลิต ต้องพึ่งพาช่างเทคนิคจากต่างประเทศเนื่องจากขาดช่างเทคนิคชาวไทยด้านนี้ โดยเฉพาะผู้ชำนาญในการกำหนดส่วนผสมของเส้นใยต่าง ๆ เพื่อให้ได้เส้นด้ายที่ต้องการ

(4) ปัญหาบุคลากร ขาดแคลนช่างซ่อมบำรุงที่ชำนาญ บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความสนใจและรับผิดชอบ ขณะเดียวกันเมื่อเป็นงานแล้วมักเปลี่ยนงานบ่อย

(5) ปัญหาคุณภาพผลิตภัณฑ์ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดแคลนช่างเทคนิค และขาดการเอาใจใส่ของคนงาน รวมทั้งการใช้เครื่องจักรเก่าทำให้คุณภาพของผลิตภัณฑ์ไม่สม่ำเสมอ แต่เนื่องจากความได้เปรียบทางการตลาดต่อผู้ซื้อคือ โรงงานทอผ้าไม่มีอำนาจในการต่อรองมาก โดยเฉพาะในปัจจุบันนี้จึงทำให้โรงงานปั่นด้ายไม่สนใจปัญหานี้มากนอกจากปริมาณการผลิต

(6) ปัญหาด้านการจัดการ ขาดการประสานงานระหว่างหน่วยงานและการเข้ากันไม่ได้ระหว่างพนักงานระดับหัวหน้าที่มีการศึกษาสูงกับช่างหรือคนงานที่อยู่มานานและมีความชำนาญงานสูงทำให้การสั่งการควบคุมและบังคับบัญชาไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ข. ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมทอผ้าได้แก่

(1) ปัญหาวัตถุดิบ มีคุณภาพไม่สม่ำเสมอและไม่ได้มาตรฐานสากลสร้างปัญหากับการผลิตอย่างมาก โดยเฉพาะโรงงานเล็กจะอยู่ในสภาวะจำยอม

(2) ปัญหาช่างเทคนิค ขาดแคลนช่างเทคนิคทุกระดับ ตั้งแต่ ป.ว.ช ป.ว.ส และปริญญาตรี เนื่องจากมีเพียงวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษากับวิทยาลัยเทคนิคโพธารามที่ผลิตบุคลากรทางด้านนี้เท่านั้นในอัตราที่น้อย ประกอบกับทางโรงงานส่วนมากใช้ช่างเทคนิคชาวต่างประเทศมักจะไม่ค่อยสอนให้หรือสอนให้เฉพาะจุด ทำให้ขาดผู้ชำนาญงานที่เห็จริงตลอดกระบวนการผลิต ในเวลาเดียวกันก็มีอัตราการเปลี่ยนงานสูงด้วยทำให้โรงงานขนาดเล็กลำบากมาก

(3) ปัญหาด้านแรงงาน ขาดความตั้งใจทำงาน ไม่ถือปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีอัตราการเปลี่ยนงานสูง โรงงานขนาดเล็กจะประสบปัญหานี้หนักขึ้นทุกวัน จากอัตรา

ค่าจ้างแรงงาน 40-50 บาทต่อวัน ส่วนใหญ่จึงได้บุคคลที่มีคุณภาพต่ำ สร้างปัญหาการผลิตและการเปลี่ยนงานสูง

(4) ปัญหาด้านเครื่องจักร มีประสิทธิภาพต่ำจากเครื่องจักรเก่า โดยเฉพาะโรงงานเล็กมักจะใช้เครื่องทอผ้าที่หมดสภาพจากโรงงานขนาดกลางและใหญ่มาใช้งาน

(5) ปัญหากระแสไฟฟ้าดับ โดยเฉพาะจังหวัดรอบนอกทำความเสียหายแก่การผลิตอย่างมากและบางทีตัวเครื่องทอเองก็เสียหาย

(6) ปัญหาด้านการตลาดมีการเปลี่ยนแปลงเสื้อผ้าสำเร็จรูปสูง ปริมาณความต้องการอาจน้อยลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจและการห้ามค้าขายที่ตลาดชายแดน

ค. ปัญหาและอุปสรรคอุตสาหกรรมหอกย้อมแต่งพิมพ์สำเร็จ ได้แก่

(1) ปัญหาวัตถุดิบขึ้นราคา คือสีย้อมผ้าขึ้นราคาตลอดเวลา

(2) ปัญหาแรงงาน ขาดความรู้ความเข้าใจในเทคนิคการพิมพ์ย้อมและใช้เครื่องจักรต่าง ๆ

(3) ปัญหาเครื่องจักร ส่วนใหญ่โรงงานขนาดเล็กจะใช้เครื่องจักรเก่าอายุการใช้งานนานประสิทธิภาพต่ำ

(4) ปัญหาด้านกรรมวิธีการผลิตและเทคนิคด้านการผลิต พยายามตัดขั้นตอนการผลิตบางขั้นตอนออกหรือเร่งรัดให้เสร็จเร็วขึ้นเพื่อลดต้นทุน ส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานขนาดเล็ก

(5) ปัญหาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ความไม่สม่ำเสมอของสี เนื่องจากใช้สีคุณภาพต่ำ

(6) ปัญหาน้ำเสีย ส่วนใหญ่ระบบการจัดน้ำเสียมีประสิทธิภาพไม่เพียงพอเมื่อถ่ายลงท่อระบายน้ำสร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยบริเวณใกล้เคียง

(7) ปัญหาด้านการตลาดได้แก่การแข่งขันราคารับจ้างและการปิดตลาดชายแดนของประเทศ

ง. ปัญหาและอุปสรรคของอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป ได้แก่

(1) ปัญหาวัตถุดิบ ยังต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นหนึ่งเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะโรงงานที่ผลิตเพื่อการส่งออก เนื่องจากราคาถูกกว่าคุณภาพดีกว่า บางครั้งสามารถส่งมอบให้ในเวลาที่น้อยกว่าสั่งผลิตในเมืองไทย อาจได้รับสินเชื่อที่ยาวกว่าตลอดบางอย่างยังไม่สามารถผลิตได้ในประเทศ

(2) ปัญหาการจัดการยังมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพต่ำ ผู้บริหารจะทำหน้าที่แก้ปัญหาเฉพาะหน้าเพียงอย่างเดียว ขาดการพัฒนาและขจัดสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น

(3) ปัญหาช่างเทคนิคการเย็บหรือวิศวกรรมในการเย็บ ยังไม่มีสถาบันใดผลิตบุคลากรในด้านนี้โดยเฉพาะต้องพึ่งพาช่างเทคนิคชาวต่างประเทศ การอาศัยหัวหน้าคนงานที่มีการชำนาญในการเย็บแต่ขาดพื้นฐานทางอุตสาหการ เป็นผลให้การผลิตไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

(4) ปัญหาบุคลากรมีความต้องการนักออกแบบ และแรงงานที่มีความชำนาญงานสูง แต่โรงงานขนาดกลางและเล็กไม่มีสิ่งจูงใจที่จะให้กับบุคลากรพวกนี้ได้ แรงงานที่มีอยู่ส่วนใหญ่เป็นพวกกึ่งฝีมือและไม่มีฝีมือ ก็มักมีอัตราการเปลี่ยนงานสูงมากพอๆกับเมื่อเป็นงานแล้วเช่นกัน

(5) ปัญหาการจัดเก็บผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่ไม่เป็นระบบ ถ้ามีปัญหาสถานที่คับแคบด้วยแล้วสร้างความวุ่นวายพอสมควร ทำให้เสียเวลาและสูญหายโดยไม่จำเป็น

(6) ปัญหาการตลาด ขาดระบบข่าวสารข้อมูลที่ทันเหตุการณ์ และตรงตามความจริง การจำกัดโควต้านำเข้าและมาตรการกีดกันการนำเข้าด้านภาษี

6.2 <u>เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคอุตสาหกรรมสิ่งทอ</u>

จะสังเกตุได้ว่าปัญหาและอุปสรรคในอุตสาหกรรมสิ่งทอดังกล่าวทั้ง 4 ประเภท มีลักษณะคล้ายคลึงกันมากดังนั้นจึงขอสรุปแนวทางแก้ไขไว้ดังนี้

1. ควรกำหนดมาตรการการปลูกฝ้ายให้แน่ชัดว่าต้องการทดแทนการนำเข้าทั้งหมดหรือบางส่วนเพื่อการส่งออก ทำให้สามารถกำหนดและปริมาณของฝ้ายที่ต้องการ เพื่อการเลือกและพัฒนาพันธุ์ฝ้ายประเภทใดที่จะให้ผลผลิตสูงสุดทั้งในด้านผลผลิตและราคา และสามารถแข่งขันกับราคาฝ้ายในต่างประเทศ แล้วส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก

2. ยกเลิกมาตรการการตั้งและขยายโรงทีบฝ้ายและการส่งเสริมฝ้ายออกนอกราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดการแข่งขันทางการตลาดและขจัดลักษณะการมีอำนาจในการกำหนดราคาของโรงงานทีบฝ้าย อีกประการหนึ่งเป็นการเปิดช่องทางในตลาดมากขึ้น อาจทำให้ราคาฝ้ายดีขึ้นและเป็นจูงใจแก่เกษตรกรมากขึ้น

3. อบรมเกษตรกรถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเก็บเกี่ยวฝ้ายให้ได้ทั้งคุณภาพและราคาไม่ควรปลูกฝ้ายหลายพันธุ์ผสมกันไป และเก็บบนกันหลังการเก็บเกี่ยวแล้ว

4. ยกเลิกมาตรการการตั้งและขยายโรงงานปั่นด้าย ทอผ้า และพอกย้อมเต่งฟินิช์

สำเร็จ เพื่อให้เกิดสภาวะการแข่งขันทางการตลาด และปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ดียิ่งขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ มิเช่นนั้นก็จะล้าหลังประเทศคู่แข่งในที่สุดถึงแม้เราจะมีแรงงานที่ถูกต้องก็ตาม เพราะในปัจจุบันนี้ความต้องการทั้งจากภายในและภายนอกประเทศมีมากกว่ากำลังการผลิต ถ้าไม่ยกเลิกมาตรการดังกล่าว โรงงานอุตสาหกรรมดังกล่าวก็จะไม่สนใจเรื่องคุณภาพเลย และคงไม่คิดพัฒนาเช่นกันถ้าไม่จำเป็น

5. ลดอัตราการเก็บภาษีขาเข้า ของเครื่องจักรสิ่งทอจากร้อยละประมาณ 30 ลงมาในอัตราที่ต่ำ เพื่อเปิดโอกาสให้กับโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็กในการพัฒนา ในเวลาเดียวกันก็เป็นการทดแทนเครื่องจักรเก่าที่ทำการผลิตมาหลายสิบปี ซึ่งมีประสิทธิภาพต่ำเป็นการแก้ปัญหาเรื่องอะไหล่ด้วย

6. ส่งเสริมให้มีการลงทุนด้านเครื่องจักรสิ่งทอที่สามารถทำได้ในประเทศเป็นการทดแทนเครื่องจักรเก่าที่มีสภาพชำรุดและประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งทำให้คุณภาพดีของผลิตภัณฑ์ดีขึ้น เช่น เครื่องย้อมสีจิกเกอร์ วินช์และหม้อต้มความดันเป็นต้น

7. วัตถุดิบใดที่ไม่สามารถได้ภายในประเทศ หรือผลิตได้แต่คุณภาพต่ำควรจัดเก็บภาษีในอัตราเดียวกับวัตถุดิบอื่น ๆ ที่ไม่มีการผลิตภายในประเทศ เช่น สี เส้นใยประดิษฐ์บางชนิด

8. ควรให้อุตสาหกรรมพิมพ์ย้อมที่อยู่ในเขตชุมชน ซึ่งไม่สามารถจำจัดน้ำเสียให้อยู่ในสภาพที่กำหนดได้ รวมกันอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมเพื่อใช้ระบบกำจัดน้ำเสียร่วมกัน โดยถือเป็นค่าบริการปริมาตรของน้ำทิ้ง

9. ให้สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานของรัฐอื่น ๆที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมผลิตและอบรมช่างเทคนิค นักออกแบบ ช่างซ่อมบำรุง นักเคมีในทุกระดับตั้งแต่ระดับ ป.ว.ช ขึ้นไปเพื่อป้อนโรงงานสิ่งทอในปริมาณที่เหมาะสม โดยความร่วมมือของโรงงานเอกชน อำนวยสถานที่ฝึกงานและจัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับความรู้ เบื้องต้นทางด้านสิ่งทอ โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองรับผิดชอบอยู่

10. จัดอบรมการจัดการและระบบข้อมูล ในโรงงานแก่เจ้าหน้าที่โรงงานสิ่งทอที่เกี่ยวข้อง เพื่อมีส่วนช่วยในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

11. ควรมีระบบข้อมูลอุตสาหกรรมที่แน่นอนและบริการรวดเร็ว เพื่อเป็นประโยชน์ในการวางแผนและการค้าของนักอุตสาหกรรมสิ่งทอ ตลอดจนเป็นประโยชน์หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น สถานศึกษา

12. ควรจัดสรรโควต้าส่งออกให้กับโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่สามารถพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ได้มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้โรงงานขนาดเล็กหันมาแข่งขันด้านคุณภาพ ซึ่งได้ส่วนแบ่งทางการตลาดกลุ่มใหม่ที่มีความต้องการสินค้าคุณภาพที่ดีกว่าเดิม

13. กระทรวงพาณิชย์ควรมีส่วนร่วมในการหาตลาดใหม่ ๆ โดยเฉพาะตลาดนอกโควต้าและจัดสรรแก่โรงงานขนาดเล็กที่ผลิตสินค้าได้มาตรฐาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย